

Ilona Rytönen

synt. Keravalla 1962
osoite: Koskenpääntie 47, 42300 Jämsänkoski
puh: 040 9131 661
e-mail: ilona.rytonen@gmail.com
www. kotisivut: (tekeillä)

TAIDEOPINNOT

2003-2004 Oriveden opisto, kuvataidelinja
2003-2004 Taideteollisen korkeakoulun avoimessa yliopistossa opintoja piirustuksen, maalauksen ja kuvanveiston perusopinnoissa 28 opintoviikkoa
2003 Oriveden opisto, öljyvärimaalaukskurssi, opettajana kuvataiteilija Samuli Heimonen
2002 Koillisen Hämeen kuvataideseura Värinän öljyvärimaalaukskurssi, opettajana kuvataiteilija Pertti Karjalainen
1992 Oriveden opisto, öljyvärikurssi, opettajana kuvataiteilija Tarja Pitkänen-Walter
1991 Helsinki, Vapaa Taidekoulu, kurssimuotoinen iltapiirustus 13 ov, viikkotuntim.6 vkt, opettajana taidemaalari Arto Palin
1991 Oriveden opisto, maalaukskurssi, opettajana kuvataiteilija Tarja Pitkänen-Walter
1991 Vantaa, työväenopisto, Muotokuvan muovailu -kurssi
1990-1991 Helsinki, työväenopisto, Piirustus- ja vesivärimaalaukskurssi
1990 Helsingin taidehalli, Croqui- piirustusta
1989-1990 Helsinki, työväenopisto, Kuvanveistokurssi
1987 Kitee, Taideteollisen korkeakoulun koulutuskeskus, täydennyskoulutuskurssi Lasten ja nuorten kuvataideopetus
1981 Jämsänkosken lukio, Ylioppilas
1978 Tuusula, Pekka Halosen Akatemia, piirustuskurssi

YKSITYISNÄYTTELYT

2011 Tulossa: 5.6.- 26.6.2011, Galleria Kivipankki, Jämsä
2010 "Keltainen flamenco", maalauksia, Taidekeskus Ahjo, Kytö-tila, Joensuu
2008 "Silmäys", maalauksia, Kahvila Uudenmaan Herkku, Kerava
2007 "Aalloilla", maalauksia ja piirustuksia, Kaupungingalleria Kivipankki, Jämsä
2007 "Kiikku ja muita maalauksia", maalauksia ja piirustuksia, Witikkalan kartano, Jämsä
2007 "Hahmoja ja havinaa", maalauksia, Kuvittajagalleria, Helsinki
2007 Maalauksia, Jämsänkosken Posti, Jämsänkoski
2006 "Syli", Rikhardinkadun kirjasto, maalauksia, Helsinki
2006 "Sylissä", maalauksia, Kaupunginkirjasto, Pori
2006 Maalauksia, Witikkalan kartano, Jämsä
2005 Maalauksia, Himos, Jämsä
2005 Maalauksia, Witikkalan kartano, Jämsä
2004 "Koti-ikävät", maalauksia, piirustuksia ja veistoksia, Galleria Kivipankki, Jämsä
2003 Maalauksia, Himos, Jämsä
2003 Maalauksia, Koillisen Hämeen kuvataideseuran gallerian ikkunat, Jämsä
2003 Maalauksia, Kahvila Vehnänjyvä, Jämsä
2003 Maalauksia, Jämsän luontaistuote, Jämsä

JURYTETYT YHTEISNÄYTTELYT

2003-, -04, -05, -06, -07, -08, -09 Ars Jok'Vars jurytetty valtakunnallinen taidenäyttely Jokivarren koulu, Jämsä
2009 Koillis-Pirkka, jurytetty taidenäyttely, Keuruu
2008 Koillis-Pirkka, jurytetty taidenäyttely, Mäntän kaupungintalo, Mänttä
2006 Koillis-Pirkka, jurytetty taidenäyttely, Mäntän kaupungintalo, Mänttä
2006 Koillis-Pirkka, jurytetty kiertävä taidenäyttely, Galleria Kivipankki, Jämsä
2005 Koillis-Pirkka, jurytetty kiertävä taidenäyttely, Virinä,Virrat
2005 Koillis-Pirkka, jurytetty kiertävä taidenäyttely, Punnoson talo, Keuruu
2003 Kuvittajat ry, jurytetty taidenäyttely, Kaapelitehdas, Helsinki
2003 Kolmen naisen yhteinen, Taidetalo Pöllölä, Jämsänkoski (ei jurytetty)

JURYTETYT RYHMÄNÄYTTELYT

2003, -04, -05, -06, -07, -08, -09 Koillisen Hämeen kuvataideseura Värinän kevätnäyttely, Galleria Kivipankki /Hiidenkirnu, Jämsä

2002, -03, -04, -05, -07, -08 Koillisen Hämeen kuvataideseura Värinän syysnäyttely, Taidetalo Pöllölä, Jämsänkoski

KUTSUNÄYTTELYT

2009 Kutsunäyttely, Leporannan Taidekeskus, Längelmäki

2008 Kutsunäyttely, Leporannan Taidekeskus, Längelmäki

2004 Kutsunäyttely, Heinäahon kesägalleria, Viitasaari

TEOKSIA JULKISISSA TILOISSA

2009 Jämsän nuorisopsykiatrian poliklinikka, ”Maitokupilla”, 2008, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

2007 Vitikkalan koulu, ”Eicca Toppinen”, öljyvärimaalaus, 2007, Jämsän kaupungin kulttuuritoimi

2007 Jämsänkosken kirkko, Kulkueristin koristemaalaus, 2007, Jämsänkosken seurakunta

2006 Jämsänkosken kirkko, ”Kuuntelijat”, öljyvärimaalaus, 2004, Jämsänkosken seurakunta

2005 Hirvosen kahvila, Jämsä ”Istuksija”, pastellimaalaus, 2004

2005 Himos, Jämsä, ”Muuttohaukka”, pastellimaalaus, 2004, Hannu Haljalan kokoelmat

2005 Jämsänkosken Teatteritalo, ”Katsojan muotokuva”, öljyvärimaalaus 2003, Jämsänkosken kaupungin kokoelmat

2005 Villa Saksala, ”Pappaenkeli”, öljyvärimaalaus, 2004, Jämsän kaupungin kokoelmat

STIPENDIT JA APURAHAT

2008 Kulttuuripalkinto, vuoden 2007 Jämsänkosken kulttuuripalkinto, Jämsänkoski säätiö

2007 Kohdeavustus näyttelyyn galleria Kivipankille 18.11. - 9.12.2007, Jämsän kaupungin kulttuuritoimi

2007 Apuraha, Kuvittajat ry 2.osa

2007 Apuraha, Kuvittajat ry 1. osa

2005 Apuraha, Kuvittajat ry

2004 Stipendi, Kuvataidelinja, Oriveden opisto

OPETUS- JA JURYTYSTEHTÄVÄT

2007 ”ÄlyVäly” 6. lasten ja nuorten näyttelyn jurytys kaupungin taidetalo Pöllölä, Jämsänkoski

2006 Croqui- piirustusryhmän vetäjä, kaupungin taidetalo Pöllölä, Jämsänkoski

2004 Croqui- piirustusryhmän vetäjä, Kuvataideseura Värinän toimitila, Jämsä

MUUTA

2009 Piirros ”Jämsän ämmä ry” -kulttuuriyhdistykselle, Jämsä

2006 Opaskirjan kannen kuvitus, Lapsettomien tuki ry:n Simpukka-projekti, Jyväskylä

2003-2006 Kirjankuvitukset porilaisen Liisa Kuusisen kirjoittamaan 5-osaiseen sarjaan, joka liittyy osana 3-vuotiseen ”Pelastakaa perheet” – projektiin, Pori

2005 Kannen kuvitus, Anne Mari Rautiaisen kirj. kirjaan ”Haaviston historiaa”, Jämsänkoski

2005 Logo Liisa Kuusisen toiminimelle, Pori,

2005 Heinäahon kesägallerian ympäristötaideteoksen luonnos suunnitteluryhmälle, Viitasaari

2003 alk. Postikortteja omista maalauksista n. 150 mallia näyttelyjen yhteyteen

1994 Levyn kansikuva Pörri Kastarisen ”Syvät rivit” musiikki CD:lle, Porvoo

JÄSENYYDET

2008 alk. Jämsän ympäristötaiteen yhdistys Joki ry

2003 alk. Kuvittajat ry. Yhdistyksen kotipaikka Helsinki. Mukana matrikelissa ”Kuvittajat 2007”

2002 alk. Koillisen Hämeen Kuvataideseura Värinä ry, johtokunnassa 2003 alk.

Biografia

Ilona Rytönen (s.1962, asuu ja työskentelee Jämsänkoskella)

Rytönen aloitti taidemaalarin ammatin vuonna 2004 Oriveden opiston kuvataidelinjan jälkeen. Hän on suorittanut opintoja Taideteollisen korkeakoulun avoimessa yliopistossa, Vapaassa Taidekoulussa, Pekka Halosen akatemiassa sekä useita muita taiteen kursseja vuodesta 1978 lähtien.

Taidemaalari Ilona Rytönen maalaa pääasiassa öljyväreillä kankaalle, ajoittain myös pastelleilla paperille. Maalauksin hän ottaa puheenvuoron, koska taideareena on hänen näyttämönsä tulla nähdyksi, tulla kuulluksi. Oma ja muiden elämä sekä runot, laulut ja kirjallisuus ovat hänen keskeisimmät liikkeellepanijansa. Hän poimii aiheensa lähinnä ihmisistä; ilmeet, eleet, liike, muistot, tunteet sekä kulttuurirajat ylittävä naiseus ja parisuhde ovat erityisiä kiinnostuksen kohteita. Ajoittain luontokappaleetkin saavat toimia viestien välittäjinä. Rytösen asuinvuodet Kolumbiassa välittyvät hänen teoksistaan. Latinojen tapa elää tässä hetkessä puhutteli. Hän irrottaa maalausaiheet elämästä kuin hajanaisina otoksina ohikiitävistä tilanteista ja nostaa arvokkaana esiin yksittäisen hetken.

Ilona Rytösellä on ollut vuodesta 2003 lähtien useita yksityisnäyttelyitä mm. Helsingissä, Porissa, Keravalla, Jämsässä ja Jämsänkoskella.

Uusia näyttelyitä on tulossa v.2010 Joensuun taidekeskus Ahjoon sekä v. 2011 Jämsän Galleria Kivipankkiin.

Rytösen maalauksia on Jämsän ja Jämsänkosken kaupunkien kokoelmissa, Jämsänkosken kirkossa sekä yksityiskokoelmissa. Jämsänkosken kulttuuripalkinnon hän sai v. 2008.

Artist statement, työskentelykuvaus taidemaalarina

Maalarina huomaan yhä enemmän muistuttavani huonoa elokuvaohjaajaa. Saatan tehdä käsikirjoituksen piirtämällä primitiivisiä kuvia, joita en itsekään aluksi käsitä, kirjoitan lyijykynällä hajanaisia sanoja, jotka muistuttavat minua väri- ja valomaailmasta. Näytän mallille töherryksiä ilman juonta, puen hänet rooliasuihin, kehotan hyppäämään intuition varassa eteenpäin, jos on tarve. En pysty puhumaan selvästi luodessani. Lopuksi pyydän anteeksi, etten osaa selittää. Sitten alan maalata.

Asumiseni Kolumbiassa 1990 -luvulla (3,5 vuotta) vaikuttaa työskentelyyni. Tutustuin tuolloin eteläamerikkalaisiin naisiin slummeissa ja naisten vankilassa. Tutustuin myös itseeni. Huomasin yhtymäkohtia, jotka vain korostuivat näennäisen erilaisuuden keskellä. Pelko, ihmisoikeusrikkomukset ja puute avasivat silmäni enkä ole oikein sopeutunut kumpaankaan yhteiskuntaan. Koin myös yllätyksen: Kolumbian köyhissä oloissa opin nauramaan suu auki, kovaan ääneen ja vedet silmissä. Opin myös ajan pysäyttämisen taidon ja yksittäisen hetken arvokkuuden. Käytän tuota taitoa hyväkseni, kun irrotan maalausaiheita elämästä, hajanaisia otoksia ohikiitävistä tilanteista.

Nainen keski-ään kynnyksellä voi jo huokaista hetkittäin; usein siihen mennessä on löytynyt se jokin oma alue, jossa haluaa selviytyä. Kiinnostava henkilö on kaikkialla maailmassa tavattava *Nainen*, hän, joka lapsena on kuvitellut, nuorena toivonut ja aikuisena – onnistunut. Mietin naisten epäreiluja mahdollisuuksia eri puolilla maailmaa, kun tarpeet ovat kuitenkin samat. Toinen näkökulma samasta epäreiluudesta on toki lähempänä: ei jokainen suomalaisnainen voi toteuttaa unelmiaan. Sosiaaliset, taloudelliset ja persoonakohtaiset esteet tuottavat helposti lakonisia, arkoja ja kykyihinsä nähden alamittaisia naisia.

Pääasiassa maalaan öljyväreillä kankaalle, pastellimaalauksia syntyy joskus. Maalauksin otan puheenvuoron, koska taideareena on minun näyttämöni tulla nähdyksi, tulla kuulluksi. Oma ja muiden elämä sekä runot, laulut ja kirjallisuus ovat keskeisimmät liikkeellepanijani. Poimin aiheeni lähinnä ihmisistä; ilmeet, eleet, liike, muistot, tunteet sekä kulttuurirajat ylittävä naiseus ja parisuhde ovat erityisiä kiinnostuksen kohteita. Myös luontokappaleet saavat toimia viestien välittäjinä. Tärkeintä on löytää yhteys katsojan ja maalauksen välillä, katsojan oma kokemus. Itsekin olen katsoja.

Joskus yhdistän maalauksiini tekstiä, vaikka ne toimivat ilmankin. En *kuvita* tekstejä vaan pikemminkin tekstit *sanoittavat* kuvaani. Kirjoitus voi olla itse sepittämäni tai lainattua. Sen tarkoitus ei ole paikata teosta, vaan auttaa samaistumaan kuvan teemaan. Kielen merkitys on vuosi vuodelta tärkeämpää. Se voi olla vain alkusysäys teokselle tai se voi jäädä näkyviin. Erityisesti espanjankielellä on henkilökohtainen kokemusarvo Kolumbian vuosien myötä. Henkilökohtaisuus tässä yhteydessä tarkoittaa, etten halua julkistaa kaikkea kokemaani, vaan käyttää tunteita työkaluina.

Yhdistävänä tekijänä menneitten vuosien töitä tarkastellessani huomaan maalaavani jonkinlaisen sisäisen tunnekiintiön mukaan kahdella eri tavalla: hiljainen ja mietiskelevä sekä ekspressiivinen ja voimakasvärinen maailma vuorottelevat. Joskus ne ovat myös samassa teoksessa yhtä aikaa ja tulevaisuudessa voisi olla kiinnostavaa nähdä niitä lomittuneina enemmänkin. Kyseiset tunnemaailmat ovat seuranneet minua vuosien ajan ja kuuntelen niitä ehdottomasti. Puhtaimmillaan mietiskelevä tunnelataus ja jonkinlainen mustavalkoisuutta muistuttava hiljaisuus siniviherruskeanharmaalla yleissävyllä synnyttää harmonisen ja mystisen nostalgiakuvan. Kuva on kuitenkin vain näennäisesti mustavalkoinen, sillä teen maalaukseni monista eri sävyistä ja oikein varon, ettei kuvaan pääse näkyviin liian voimakkaita värikenttiä. Laseeraan ohuita värikuullotuksia päällekkäin kunnes tulos on riittävän hiljainen ja vähäeleinen. Koen toteutuksen runolliseksi, arvoitukselliseksi, voimakkaaksi ja luontevaksi. Riittävän pitkän rauhan jälkeen on raivoisaa energialatausta. Keltainenkin tuntuu hyvältä, mutta tummuutta vasten ja dramaattisin varjoin. Kuin pitkän unen jälkeen puhkun eloa ja virtaa. Molemmista maalaustavoissa valot ja varjot ovat olennaisia. Haluan pitää löytämäni rohkeuden ilmaista tunteitani selittelemättä ja rohkeutta säilyttää sen. Maalaaminen ja elämän jäsentäminen kuvin on olennainen osa minua. Olisin kuin ilman päätä, ellen voisi sitä tehdä. Jos maalaaminen ei olisi ammattini, tekisin sitä joka tapauksessa. Nautin työstäni intohimoisesti.

6.1.2010 Iiona Rytönen